Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го ГРУДНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 7, 1985 No. 234. VOL. XCII.

ВИДАННЯ „ТАЙМ-ЛАЙФ" РОСІЙЩИТЬ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

Джерзі Сиτі, Н. Дж. — Широко популярне американське видавництво „Тайм-Лайф" почало тепер випускати у своїй бібліотеці серію „Бібліотеки народів". Як перший том цієї бібліотеки є вже в розпродажу книжка про СССР.

У проспекті на цей перший том є ряд інформацій із змісту цієї книжки, з якого можна вже добачати насвітлення та історичну „правдивість" деяких фактів.

У відділі п.н. „Хронологія подій в Києві" сказано, що панування князя Олега в роках 882-912 причинилося до того, що Київ став столицею першої справді російської держави. Далі подано інформації про князя Володимира, який „прийняв християнство і встановив російську православну церкву в 988 році" і що „російський Київ" дійшов до щиту слави за князя Ярослава Мудрого, а вкінці, що наслідники Романових поширили російські впливи від Сибіру до Пацифіку, відібравши ще і у поляків східню частину України.

З тих декількох цитат можна бачити історичне насвітлення цієї популярної інформаційної книжки. Її можна замовляти безплатно і якщо не бажається задержати, можна її до 10 днів відіслати.

Було б добре, якщо б українці масово замовляли її, а відтак відсилали, подаючи у відмові причину — фальшування історії.

Замовляти книжку можна, пишучи на адресу: Time Life Book Order Depart., 1700 Broadway, New York, N. Y.

УНС МАЄ ДВІ НОВІ КЛЯСИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Головна Канцелярія УНСоюзу з приємністю повідомляє про дальші поліпшення своєї понад 90-річної служби українській громаді в ділянці життьового забезпечення впровадженням двох нових кляс забезпечення.

З днем 1-го грудня 1985 року, ввійшли в життя дві нові кляси забезпечення з одноразовою вкладкою, а саме „ціле життя" (whole life) і ендавмент-65. Вкладки за згадані кляси є дуже низькі, а найважливішим є те, що член платить вкладку лише раз і має виплачену грамоту до 65 року життя, коли одержить повну суму забезпечення або має заплачену грамоту на ціле життя. Важливим є й те, що згадані грамоти мають високі зворотні вартості (cash value), які з кожним роком зростають, а при тому найнижчі вкладки.

Як в клясі на „ціле життя", так і в клясі ендавмент-65 сума забезпечення починається від 2,000 долярів. В клясі на „ціле життя" приймається членів від вдох місяців до 70 року життя, а в клясі ендавмент-65 приймається від двох місяців до 65 року життя. Слід додати, що перший раз в історії Союзу приймається нових членів до так поважного віку — 70 років життя. А важливим є, що нема обмеження у сумі забезпечення, якщо фінанси дозволяють, то, не зважаючи на вік 60 чи 70 років, член може набути забезпечення на 10 чи 20,000 долярів. Впроваджена нова грамота ендавмент-65 є найкращим дарунком для дітей чи внуків, а головно під час Різдвяних Свят.

СЕНАТ ХОЧЕ РОЗГЛЯНУТИ СПРАВУ М. МЕДВЕДЯ

Вашінгтон. — Група сенаторів, на чолі з республіканцем з Ню Гемпшир Гордон Гамфрі, внесла резолюцію в Сенаті ЗСА з пропозицією встановлення спеціяльного панелю для ґрунтовної перевірки втечі і видачі українського моряка Мирослава Медведя.

Запропонований панель розглянув би цю справу в рамках ширшого питання існуючих процедур щодо осіб, які бажають отримати право азилю в ЗСА.

Цей панель мав би складатись із сімох сенаторів, а його бюджет виносив би 300,000 дол. на 1986 рік.

Досі резолюцію підтримує 22 сенатори. Бюро сен. Г. Гамфрі і організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні закликають українських громадян заохочувати своїх сенаторів, щоб вони негайно приєдналсь до тих 42-ох колеґ і підтримали резолюцію.

АНГЛІЯ ВИЙШЛА З ЮНЕСКО

Лондон. — Виступаючи у Палаті громад британського парляменту, член кабінету міністрів Тимоті Рейсон проголосив рішення Англії вийти з ЮНЕСКО — організації ОН для справ освіти, науки і культури.

„Незабаром мине рік, — заявив Т. Рейсон, — з того часу, як уряд Англії оголосив, що вийде з цієї міжнародної організації, якщо вона не змінить своєї упередженої політики і не перестане займатися політичною діяльністю. У зв'язку з цим попередженням Англія перестає бути членом ЮНЕСКО з 31-го грудня 1985 року".

„Дуже сумно, — продовжував Рейсон, — що організація, яка поставила перед собою у вищій мірі благородні завдання, на яку покладали стільки надій, і яка дістала від Англії значну допомогу, виявилася не на висоті становища".

Як відомо, З'єднані Стейти Америки вийшли з ЮНЕСКО в грудні минулого року з тії ж причини. Як ЗСА, так і Англія обвинуватили ЮНЕСКО в політичних симпатіях до лівих сил, використанні бюджетних грошей не за призначенням і намаганні ввести цензуру в повідомленнях до преси.

Переважаючою більшістю голосів англійський парлямент схвалив рішення уряду.

КУБА ЗБІЛЬШИЛА ЧИСЛО СВОЇХ „ДОРАДНИКІВ" В НІКАРАҐУА

Вашінгтон. — Зізнаючи перед Комісією міжнародних справ в Палаті Репрезентантів заступник державного секретаря для міжамериканських справ Елліот Абрамс заявив, що кубинський диктатор Фідель Кастро значно збільшив число своїх військових „дорадників" в Нікараґуа. Він відмітив також пожвавлену активність кубинців у боротьбі з антикомуністичними повстанцями і при вишколі молодих нікараґуанських рекрутів. „Виглядає, що Куба становить головну опірну військову силу не тільки в Анголі й інших країнах Африки, але також в Центральній Америці, зокрема в Нікараґуа і Ель Сальвадорі", — заявив Абрамс, перестерігаючи Конгрес перед такою кубинською „активністю", яка помітна також у Північній Америці, де кубинські шпигуни розвинули інтенсивну діяльність в ЗСА і Канаді.

Заступник державного секретаря признався, що повстанці, які називають себе нікараґуанською демократичною силою, зістрілили в гористій місцевості гелікоптер совєтського виробу МІ-8 і захопили в полон кількох вояків з гелікоптера, між ними двох кубинців в повному озброєнні і в уніформі. Описуючи озброєння нікараґуанської армії Абрамс заявив, що Совєтський Союз доставив в останньому часі, правдоподібно коротко перед вершинною зустріччю совєтського лідера Міхаїла Ґорбачова з президентом ЗСА Рональдом Регеном в Женеві, велику кількість нової модернішої зброї до Куби і Нікараґуа, між тим так звані „повітряні кораблі", тобто сильно озброєні й опанцерені гелікоптери, які особливо надаються до боротьби з партизанськими частинами у різних обставинах.

Офіційний речник Державного департаменту оцінив число кубинських вояків в Нікараґуа на 2,500, але це число може бути значно вище тому, що багато кубинців носять нікараґуанську військову уніформу. „В кожному разі вони не є жадними дорадниками, а звичайними фронтовими вояками", — заявив Абрамс на згаданій конгресовій Комісії.

З'єднані Стейти Америки отримують все більше й більше інформацій про кубинську замішаність в Нікараґуа і Ель Сальвадорі і Уряд ЗСА застановлятиметься в скорому часі, що з тим фактом робити і яку прийняти тактику у відношенні до кубинського експорту революцій та заколотів, бо вільний демократичний світ не може приглядатися спокійно до розкладницької роботи кубинців й інших комуністичних держав майже в усіх частинах світу.

Інші офіційні речники Уряду ЗСА підозрівають, що кубинці взагалі пілотують совєтськими гелікоптерами і джетовими літаками і становлять хребет вишкільного персоналу, намагаючись перетворити нікараґуанську армію на модерні військові сили.

ЗАКІНЧИЛАСЯ НАРАДА МІНІСТРІВ ОБОРОНИ КРАЇН НАТО

Брюссель, Бельгія. — Тут закінчилася нарада міністрів оборони 15 країн, які входять в Північно-Атлантійський Оборонний Союз (НАТО). Нарада була присвячена ролі звичайної, ненуклеарної зброї в сучасній війні. В опублікованому рапорті сказано, що міністри домовилися продовжити працю щодо заміни старих видів зброї новими, будівництво сучасних бомбосховищ і збільшення запасів військового спорядження.

Під час наради виявилося лише одне розходження — між Голляндією і рештою країн НАТО. Міністер оборони Голляндії Якоб де Руйтер заявив, що його країна прийняла рішення на випадок війни не брати участи у двох важливих операціях НАТО: в доставленні до цілі і застосуванні нуклеарної зброї літаками типу Ф-16 і у використанні літака „Оріон" у боротьбі з підводними човнами ворога з застосуванням нуклеарної зброї.

Секретар Департаменту оборони ЗСА Каспар Вайнберґер і міністри інших країн критикували це рішення Голляндії. Як повідомляє газета „Ню Йорк Таймс", генеральний секретар НАТО лорд Каррінгтон сказав на закритому засіданні, що кілька міністрів оборони висловили турботу у зв'язку зі становищем, яке зайняла Голляндія.

За словами де Руйтера, уряд Голляндії повинен був вибирати одне з двох: або погодитися на розміщення на своїй території ракет „Першінг-2" і крилатих ракет, або дати згоду на участь в двох згаданих бойових операціях, від яких уряд вирішив відмовитися і піти на розміщення ракет.

Вважають, що голляндський парлямент не одобрив би одночасно одне і друге. Кабінет міністрів мусів би приймати компромісове рішення.

„Ми зважили всі за і проти і прийшли до висновку, що розміщення ракет більш важливе, ніж участь у цих двох операціях, зв'язаних з застосуванням нуклеарної зброї", — сказав голляндський міністер оборони.

Знову появилися твори в'язнів в німецькій мові

Джерзі Сиτі, Н. Дж. — Невтомна у своїй перекладницькій праці д-ра Анна-Галя Горбач переслала знову три книжечки, що саме появилися завдяки її перекладам і заходам в німецькій мові.

Дві з них випустив Інститут „Кураторія духової свободи" в Швайцарії, що має осідок в Тун біля Берну. В тому інституті заходами д-р А. Горбач створено окрему підсерію п. н. „Літератрія Україна-самвидав", в якій головно друкуються переклади літературних текстів українських ув'язнених чи переслідуваних поетів або тексти про них інших авторів.

Найновіші дві книжечки того видавництва це збірник „Юрій Бадзьо, Валерій Марченко і. Василь Стус: три українські в'язні сумління" і переклад на німецьку мову невідомих віршів Степана Сапеляка п. н. „День молодого листя".

Обидва переклади зложила д-р А.Горбач із своєю молодшою донею Мариною. У першому збірнику, крім життєпису усіх трьох в'язнів сумління та їхніх знимок, є переклади листів тих в'язнів або їхніх найближчих членів родин до совєтської влади, як також перебіг суду над Валерієм Марченком. При кінці подано точний список видань, що досі появилися заходами Інституту „Кураторії духової свободи".

У другій книжечці поміщений вибір із поезій С. Сапеляка у перекладі на німецьку мову, а при кінці точні інформації про нього та його знимка.

Третя книжечка посвячена Валерієві Марченкові і має назву „Я не маю дому і не маю вулиці". Вона видана престижевим німецьким видавництвом „Ґерольд і Аппель" в Гамбурзі в 1985 році у гарній півтвердій обкладинці з портретом В. Марченка.

В ній є вступне слово п. н. „Він мусів померти тому, що він не міг мовчати", пера д-р А.Г.Ґорбач, перебіг процесу проти В. Марченка, звіт про умовини у концентраційному таборі, де перебував Марченко пера литовця Ґаявскуса, а далі слідують листи В. Марченка до діда, до німецьких журналістів, до матері і до київського митрополита Філярета. Вкінці є лист матері до совєтських властей, лист В. Марченка із заслання до д-р А.Г. Горбач і Міжнародної Амнестії, а також лист Зоряна Попадюка до Марченка. У книжці німецький читач знайде також пояснення про поодиноких осіб чи події.

В Ню Йорку відбудеться панель про спробу втечі М. Медведя

Ню Йорк. — Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні влаштовує тут в суботу, 14-го грудня ц.р., о год. 5-ій по полудні, в приміщенні Наукового Товариства ім. Шевченка, при 63 Четверта авеню (між 9-ою і 10-ою вулицями), панель на тему: „Спроба втечі Мирослава Медведя".

В панелі братимуть участь: адвокат Андрій Филипович, який намагався рятувати М. Медведя через суди, адвокат Пол Каменяр, діючий директор Вашінґтонської правничої фундації, який допомагав полагоджувати судові справи пов'язані з цією справою, і Ігор Ольшанівський, голова АОЛПУ, увага якого була сконцентована на симпатизуючих зі справою Медведя сенаторах і конгресменах, а також, разом з іншими активістами, діяв в Ню Орлінс.

Після офіційної частини відбудеться церемонія вручення нагород і гутірка учасників при каві.

Менор коледж плянує поширити українознавчу програму

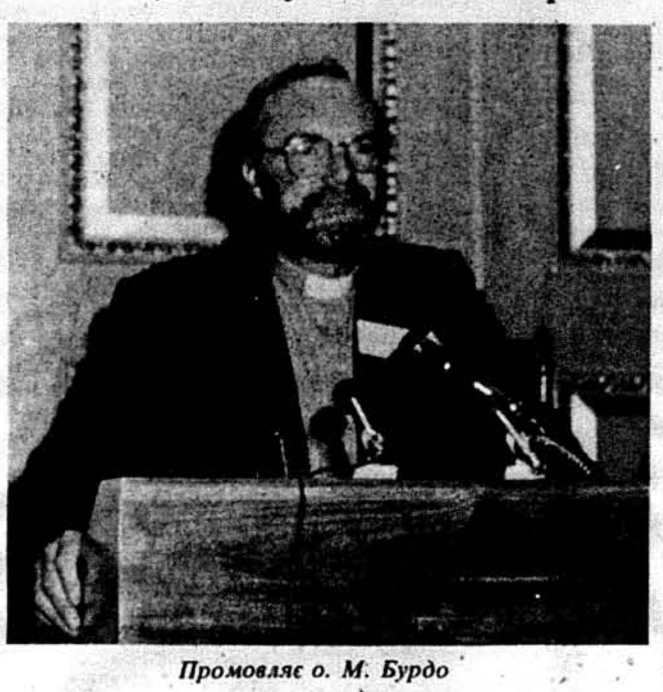
Дженкінтавн, Па. — Перше засідання відновленої Дорадчої Ради Студійного Осередку Української Культури при Менор Джуніор коледжі відбулося у вівторок 12-го листопада ц.р. До ради увійшли церковні і громадські діячі та молоді професіоналісти. Нарадами керував д-р Ігор Мірчук, новопризначений директор СОУК.

Сестра Кекилія Юрасинська, ЧСВВ, президент Менор Джуніор коледжу, привітала учасників нарад і підкреслила, що коледж радіє розбудовою СОУК, бо одна з основних цілей коледжу — це збереження української духовости, виховання нових професійних кадрів, свідомих своїх громадських обов'язків, і популяризування ідей етнічности серед американської спільноти.

Учасники засідання мали нагоду ближче познайомитися з працею і плянами СОУК, що їх представили постійні працівники осередку. Праця СОУК провадиться у чотирьох відділах: музейна збірка (куратор — Христина Хомин-Іжак), архів, бібліотека (бібліотекар — мгр Ірина Максимович) та академічні програми. Музей ставить собі за першочергове завдання представити українське народне мистецтво у повнім його багатстві, а головно відродити ті види народного мистецтва, яких мало плекається на поселеннях. Музей змагає до збереження живучости народного мистецтва шляхом його передання молодим поколінням майстрами, які зв'язані з музеєм. Музей відкритий для загальної публіки і має цікаві програми-тури для відвідувачів різного віку, від дітей перед шкілля до осіб старших віком. Музей часто бере участь в етнічних фестивалях, на яких демонструють свою майстерність наші мистці.

(Закінчення на стор. 4)

Відбувся симпозіюм для приготування святкування Тисячоріччя

Промовляє о. М. Бурдо

Оттава. — З великим успіхом відбувся симпозіюм тисячоріччя християнства в Україні, тут в університеті Сейнт Пол в днях 7-8-9-го листопада ц.р. Цей симпозіюм був заініційований Синодальною Комісією Тисячоріччя, головою якої є Митрополит Максим Германюк, ЧНІ, і при співпраці католицького університету Сейнт Пол в Оттаві. Підготовка і організація симпозіюму була в руках о. ректора Української Духовної Семінарії св. Духа в Оттаві Йосифа Андріїшина. Прелеґентами були визначні наукові сили з Америки, Канади і Европи. Тому то цей симпозіюм стягнув багато слухачів з Оттави, Монтреалю і Торонто до амфітеатру університету, як рівнож на бенкет до конфедераційної залі оттавського парляменту, так що в четвер і п'ятницю увечорі вони були вщерть заповнені.

Симпозіюм почався у четвер, 7-го листопада, о год. 8-ій вечора в залі амфітеатру університету. Господарем був Андрій Кравчук, лектор університету, а о. ректор університету Петро Ґюртубіз, облят привітав гостей. Після нього промовляв Митрополит Максим з Вінніпеґу. Головним промовцем-викладачем цього вечора був проф.Омелян Пріцак з Гарвардського університету. Темою його доповіді було „Хрищення України в історичному аспекті". Це був дуже цікавий виклад у новому науковому насвітленні. (Всі виклади появляться друком окремою книжкою). Після нього промовляв адв. Петро Саварин, президент СКВУ і канцлер Альбертійського університету. Згодом Папський пронунцій Архиєпископ Анджельо Пальма привітав симпозіюм окремим теплим словом.

Продовження симпозіюму відбулося у п'ятницю, 8-го листопада, о год. 9-ій ранку. Предсідником-господарем цього ранку був проф. університету о. І. Кевин Койл. Головним промовцем був Архимандрит о. Віктор Поспішил з Рочестеру, Н. Й. Він говорив про „Українську Католицьку Церкву як рівнорядну Церкву української спільноти", а не як вітку Римо-Католицької Церкви. На це він подав цінні докази.

Після нього дав свій виклад про „Українську Церкву між Сходом і Заходом" синкел торонтонської Дієцезії о. Мирон Стасів. На цю тему розв'язалась жвава дискусія. Третім промов-

(Закінчення на стор. 4)

ВЕЧЕРНИЦІ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

Тінек, Н. Дж. — Традиційні вечерниці „Червоної Калини" з презентацією дебютанток і бенкетом відбудуться в суботу, 8-го лютого 1986 року тут в Loews Glenpointe Hotel, лише п'ять хвилин від мосту ім. Вашінґтона. Під час бенкету виступатиме вокальний дует „Лідан" з Чикаго. Вступ виключно за запрошеннями. В справі запрошень слід звертатися до Евгена Брожини на число телефону: (201) 935-6233. Зголошення дебютанток приймає Марта Кічоровська-Кебало на числі телефону: (718) 291-4166.

В АМЕРИЦІ

НА АВІЯЦІЙНІЙ БАЗІ Ендрюс приземлився космічний корабель „Атлянтіс". Його полет тривав вісім діб і включав запуск трьох штучних сателітів, а також монтажні роботи у космосі, які проводилися в рамках підготови до створення постійної орбітальної станції. Тепер ведеться підготова до десятого запуску космічного корабля, останнього в цьому році. На цей раз у космос полетить корабель „Колюмбія". Запуск „Колюмбії" призначений на 18-го грудня.

У ВІВТОРОК, 21-ГО січня 1986 року, в Ню Йорку відкриється собор єпископів, на якому буде вибраний новий митрополит східньо-американський і нюйоркський, глава Російської Православної Церкви за кордоном. В соборі, який триватиме біля двох тижнів, візьмуть участь 15 архиєреїв.

НАУКОВЦІ СТВЕРДЖУЮТЬ, що вони тепер дуже скоро можуть визначити перші артеросклеротичні зміни в судинах, ще перед появою будь-яких симптомів. Для цього вони використовують радіоактивні ізотопи і таким чином можуть виявити артеросклеротичні „бляшки" і встановити правильне лікування, щоб попередити повне закриття судин.

В ГОЛЛИВУДСЬКОМУ ТЕАТРІ Беверлі відбулася сьома щорічна церемонія вручення нагород кращим програмам кабельної телевізії. На конкурс було подано 792 програми. Найбільшу кількість нагород завоював фільм „Сахаров", знятий для кабельної програми Ейч-Бі-О. Фільм „Сахаров" дістав першу премію в категорії телевізійних фільмів і мінісерій. Англійська артистка Ґленда Джексон, яка виконувала ролю Єлени Боннер, була названа кращою артисткою року. Сценарист Дейвид Рінтелс також дістав першу нагороду.

КОЛИШНІЙ СЕНАТОР Джеймс Абуреск, який очолює Американсько-арабську антидискримінаційну раду, заявив на пресовій конференції, що він знає людину, відповідальну за підпал штаб-квартири ради у Вашінґтоні. Пожежа виникла минулого тижня і цілковито знищила приміщення квартири. За словами Дж. Абуреска, він зустрінеться цими днями з одним з керівників ФБІ і подасть йому ім'я людини, яка організувала підпал. Абуреск відмовився назвати журналістам ім'я особи, яку він підозріває, і назву організації, яку ця особа представле.

ПІСЛЯ ІНТЕНСИВНИХ переговорів з сенаторами, власники фармацевтичних фабрик погодилися, щоб на коробках з аспіриною були написи, що попереджували б про те, що він може бути причиною фатальної литячої хвороби під назвою „синдром Ріє".

Знайшли новий спосіб поборювання недуги рака

Бостон, Масс. — У журналі „Ню Інгленд Джорнал оф Медисин", що появився у вівторок, 3-го грудня цього року, надруковано рапорт про нові досліди і увінчання їх успіхом, їх очолює д-р Стівен А. Розенберг з Крайового інституту дослідів рака, і які скеровані на боротьбу з цією хворобою.

В рапорті д-р Розенберг розповів, що технікою, відомою в медицині під назвою „adoptive immunotherapy", лікарі беруть з крови людей білі тільці і обробляють їх в ляборторіях з гормоном „interleukin-2" (протеїн), що імунітетна система тіла вживає для поборювання хворіб. Ці оброблені білі тільці згодом вливають в кров хворого раком, підсилюючи їх дію ще і застриками „interleukin-2", і вони атакують злоякісні нарости, не пошкоджуючи здорових клітин.

Крайовий інститут дослідів рака, повідомляючи про наслідки цієї експериментальної терапії, подав, що хоч дотепер перевірювано її дію лише на обмеженій кількості хворих, проте, ефективність її подає великі надії у майбутньому, бо дотепер вдалося або цілковито знищити злоякісні тумори, або набагато зменшити їх розмір, і то навіть після того, як раковина розповсюдилася у цілому тілі.

Науковці, проте, попереджують, що це лікування може спричинити і небажані та небезпечні побічні реакції, як наприклад, поважне затримання рідини в тілі, що доведе до того, що хворий не зможе дихати. Крім того, лікування це є надзвичайно коштовне — десятки тисяч долярів. Дотепер ця терапія була випробувана на 25-ох хворих, що мали різні роди рака і вже не реагували ні на які інші способи лікування. У 11 осіб раковину вдалося зменшити на понад 50 відсотків.

У середу, 4-го грудня д-ра Розенберга і д-ра Тадатсуґу Таніґучі з Осака університету в Японії отримали нагороду Гаммера в сумі 100,000 дол. за їхні досліди і наслідки їх у боротьбі з раком.

У СВІТІ

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Рональда Регена опрацьовує плян висилки деяких рятівничих американських груп за кордон, щоб у випадку захоплення літака чи корабля американських компаній, вони могли діяти негайно, не витрачуючи часу на довгий переїзд. У випадках захоплення єгипетського пасажирського літака й італійського корабля „Ахіллє Лявро" американські дорадники витратили забагато часу на доїзд і своєчасно не прибули на місце випадку.

В ПОЛЬЩІ, НЕВІДОМІ БАНДИТИ, правдоподібно працівники державної служби безпеки, вже другий раз в цьому році побили до крови римо-католицького священика Тадеуша Залєского і знищили його помешкання, — заявила західнім кореспондентам його мама Тереса Залєска. Названий священик відкрито підтримував заборонену робітничу профспілку „Солідарність" і виступив проти ув'язнення її діячів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Святкують „перемогу"

Київська каґебівська газетка, яка називає себе органом товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном, помістила у числі 46-му з листопада ц.р., підвальну статтю якогось Андрія Сідяка (звичайно такого роду статті пишуть до цієї газетки самі писаки КҐБ), який не тільки ганить студентів з Комітету „Дахау", які тяжкою працею зуміли добитися встановлення пропам'ятної таблиці для вшанування численних українських жертв в цьому гітлерівському концтаборі, але тішаться, що якісь жидівські вандали, правдоподібно також співробітники московського КҐБ, зруйнували пам'ятник в Ізраїлі.

Совєтських нелюдів страшенно денервує державний знак тризуба, який символізує окремішність української держави, поневоленої тепер комуно-московськими імперіялістами. Вони кажуть, що українські студенти „залишили в Дахау кам'яну плиту з фарисейським написом і виразним слідом націоналістичного 'ґакенкройца' — тризуба. Так фашистсько-націоналістичні вандали осквернили могилу жертв цього табору смерті. А свастика чи тризуб?! Вони однаково заплямлені людською кров'ю", — пише у згаданій рептильці А. Сідяк.

Але з цього він тільки почав свій напад на „українських буржуазних націоналістів і їхніх спомагачів сіоністів", переходячи до іншої, більш наглядної форми вандалізму, у якій можливо мачали свої пальці „хлопці з КҐБ". Він нападається на фундатора пам'ятника українським і жидівським жертвам Другої світової війни Юрія Дибу, називає його різними епітетами, зараховує до „есесманів" тільки за те, що він уфундував пам'ятник, який був відкритий 13-го травня ц.р., біля входу до гробу царя Давида на горі Сіон, у місці неподалік від Мертвого моря, тобто в Єрусалимі.

„Недовго простояв споруджений есесівським коштом 'пам'ятник' — гебронський мармур не витримав чорного тягара з юдофобською символікою, — пише, немов смакуючи слова, каґебівський автор А. Сідяк, — 26-го вересня, група єрусалимців (?), не витримавши наруги над пам'яттю мільйонів фашистсько-націоналістичних жертв, знищила пам'ятник... Самі 'плакальники' за пам'ятником кажуть, що єрусалимці, котрі знищили ганебну споруду на горі Сіон, були колишніми партизанами і в'язнями концентраційних таборів". Очевидно, автор чи автори не згадують у яких „партизанських частинах" служили вандали, бо тоді могла б вийти правда на денне світло.

І тут так як у дахауському випадку, КҐБістів разить знам'я Тризуба, який по їхньому „символізує невблаганну смерть, від рук фашистських прислужників".

Ще один коротенький уступ у статті А. Сідяка є дуже характеристичний і багатомовний. „Вони, тобто українські націоналісти, мусять рахуватися з тим, що люди не можуть не усвідомлювати справжню мету 'творців' таких зловісних плям на Европейському, Азійському, Північноамериканському континентах. І вже напевно люди доброї волі не допустять, щоб вони збільшувалися у розмірі і числі".

Недавно наспіло повідомлення про вандальське знищення пам'ятника жертвам Великого голоду в Україні, що його українці здвигнули в канадському місті Едмонтоні. Чи це не у пляні КҐБ усування „зловісних плям" на континентах поселення українців?

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Фердинанд Маркос виступив в обороні шефа штабу армії Фабіяна С.Вера, якого суд звільнив від відповідальности за вбивство лідера опозиції Беніньо Акіно в 1983 році і він повернувся до чинної служби в армії. Маркос, в телефонічному інтерв'ю, заявив, що він й інші члени його кабінету, мають повне довір'я до ген. Вера, який є одним з тих військовиків, які поставили філіппінську армію на високий рівень і збільшили її боєздатність.

ЛИВАНСЬКИЙ УРЯД ВИРІШИВ передати скаргу на Ізраїль до Ради Безпеки Об'єднаних Націй за часті напади ізраїльських військових частин, які звичайно закінчуються вбивствами цивільного населення і матеріяльним знищенням. В цьому тижні, тобто у вівторок і середу, 4-го і 5-го грудня ц.р., відбулися два такі напади на південну частину Ливану. Президент Амін Ґемаєль і прем'єр-міністер за міністер закордонних справ Рашід Карамі заявили, що крім скарги до ОН, Ливан буде змушений звернутися до Сирії й інших держав за допомогою, щоб остаточно зупинити „ізраїльську агресивність".

Михайло Кучер

СОВЄТСЬКА ІДЕОЛОГІЯ І КОХАННЯ

Як же часто в приватних розмовах або в фейлетонах гумористів чути нарікання на цифри в статтях, вони нудні і нічого читачеві не кажуть. Тому соціологія багатьом видається „нудною", бо оперує цифрами і відсотками. Одначе за тими „нудними" цифрами і відсотками ховаються важливі процеси дійсного життя суспільства. Читання „нудних цифр" соціології при відповідній освіті дає зрозуміння проблем сьогоднішнього дня і дозволяє зробити прогнози на десятиліття.

У нас в діяспорі соціологія не в пошануванні, тому ми не знаємо точно скільки нас є, українців, у діяспорі, як виглядає справа з мішаними подружжями і яка доля українства в таких подружжях, не знаємо свого маєткового стану, освітнього і т.д.

У 30-ті і 40-ві роки соціологію у СССР було заборонено, як „буржуазну" науку, разом з генетикою, кібернетикою і навіть мовознавством. УССР партія переконує, що „класики" марксизму вже давно все сказали на такі теми і тепер не можна сказати нічого нового. Одначе останнім часом соціології в СССР дали право громадянства і повідкривали з цієї ділянки інститути. Соціологи появились на заводах і фабриках. У 60-их роках совєтські газети і журнали часто писали на соціологічні теми. Це продовжувалось недовго, більш-менш 15 років і соціологічні теми стали „немодними" з наказу ЦК КПСС. ЦК перелякався, що соціологія винесе на поверхню цілу гнилизну режиму і дав цензурі наказ не публікувати цифрові дані, особливо абсолютні цифри.

Це недавно в СССР соціологічними дослідами займалася телевізія. Тепер подібними питаннями займається відділ листів до телевізії і газет, який знаходиться у віданні КҐБ.

В Америці стала відома книга совєтського соціолога, який тепер працює в одному американському університеті, п.з. „Любов, подружжя і дружба в Совєтському Союзі". Колишній совєтський соціолог розглядає категорії кохання, подружжя і дружби як складові частини совєтської ідеології. Партія робить все можливе, щоб контролювати особисте життя людини. Можна сказати, що ідеологія позитивно відноситься до подружжя, дещо непевно до кохання, а зовсім неґативно до дружби, але до того не признається. Дружба в СССР має зовсім інше значення як на Заході. Дружба і друзі в СССР — інституції протидержавні. В СССР найбільше ціниться довір'я. З другом можна одверто поговорити - без страху, що завтра зміст розмови буде знати КҐБ. Інформацію про те, що діється в СССР і у світі люди дістають власне від друзів. Влада це знає і підозріває, що вільний обмін інформацією може привести до творення підпільних організацій, або й партій. Тому совєтські соціологи стараються утотожнити дружбу з колективом, що більш близьке до тоталітарного устрою. Далі колишній совєтський соціолог розглядає та аналізує матримоніяльні оголошення. У 60-ті роки в СССР нараховувано 28 мільйонів самотніх жінок, а кількість розводів досягла 30 відсотків усіх подруж.

„Літературна газета" 1969 року видрукувала аналізу матримоніяльних оголошень, що звернуло увагу Кремля і друкування оголошень самотніх жінок припинено. І тільки шість років пізніше на сторінках „Неделі" та „Комсомольської правди" появились матримоніяльні оголошення. Сталося, одначе, це тоді, коли помітно зменшився природний приріст населення. Але і тепер матримоніяльні оголошення друкуються тільки в газетах балтійських країн, у деяких провінційних містах, але не в Москві та Ленінграді.

Натомість влада погодилася на „Клюби знайомств", які легше контролювати.

В СССР є таке диво, що зветься „Телефон довір'я, він до того безплатний; його можна вживати для розмови з психологом, якщо людина має тяжкі до вирішення проблеми.

Розводи в тоталітарному режимі вважаються неґативним явищем, а в СССР є кілька важливих причин до розводів — наркоманія, алькоголізм, різниця характерів, минула любов, а поява нової. Партійна пропаганда викреслила кохання, як об'єднуючий чинник у подружжі, а особливо статевий чинник. Одначе в СССР помічається, починаючи з 70-их років процес ресексуалізації. Особливо це помітне в літературі, і кіні, в драматургії, розглядається кохання поза родиною. Але соціологія тим явищем не займається. Партія боїться кохання, так можна спрощено назвати становище СССР. Офіційні совєтські соціологи критикують перебільшену увагу вчених (!) до кохання і вважають подружжя без романтичного кохання, яке хутко минає, більш стабільним.

В СССР помічається процес деґрадації чоловіків, жінки стають більш агресивними, одягаються як чоловіки, виявляють більший інтелектуальний розвиток, плянують і реалізують розвід. Смертність серед чоловіків перевищує смертність жінок.

Людина в СССР хоче жити все краще, без огляду на ідеологію і це в якійсь мірі їй вдається. Помічається спротив втручанню партії в особисте життя людини, бажання позбутися порожнечі офіційного життя і надмір знайти так потрібне психічне відпруження у родинному середовищі.

ПІСЛЯ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ УАК РАДИ

(Внизу поміщуємо редакційну статтю, підписану ініціялами „П. С-о", яка появилася у тижневику „Новий Шлях" з 16-го листопада 1985 року).

Повних п'ять років пробували українські суспільно-громадські організації Америки, які стоять на принципі зрізничкованої єдности організованої української громади, привернути таку єдність, щоб вести внутрішню розбудову організованого українського життя, а зокрема вести згармонізовану оборонну акцію проти зовнішніх ворогів об'єднаними силами. У цьому їхньому намаганні натрапили вони на стіну явного спротиву Організацій Українського Визвольного Фронту, що присвоїли собі на власність колишню централю — Український Конґресовий Комітет Америки.

Це ж бо лідери Організації Визвольного Фронту саме 12-го жовтня 1980 року своєю нетолерантною поставою на опанованому ними злощасному XIII Конґресі Українців змусили представників 27-ох крайових організацій рішучо спротивитися повному опануванню УККА однією партією. Своїм спонтанним виходом із цього Конґресу заявили вони, що не будуть далі терпіти сваволю цього середовища та йому вірно услужливих поплентачів. Завинили тоді не лише Богдан Футей, який був предсідником XIII Конґресу, не лише речники найскрайнішої лінії УВФронту Володимир Мазур і Аскольд Лозинський, але й у неменшій мірі несе відповідальність за це розбиття колишній президент УККА д-р Лев Добрянський.

Історія всього цього добре відома, бо була вона широко дискутована на сторінках преси. Тут хочемо лише підкреслити, що упродовж останніх п'ятьох років було багато намагань і то з боку різних, а в тому й найвищих українських церковних чинників, щоб привернути до організаційної єдности на базі пошанування гідности людини та суверенної волі кожної складової організації.

Насамперед слід ствердити, що Організація Державного Відродження України та з нею споріднені братні організації прикладали максимум зусиль в рамках діючого Комітету за Правопорядок, щоб ініціювати, вести і продовжувати переговори з УККА у справі наладнання розходжень. Робили заходи найвищі достойники Українських Церков, а зокрема ієрархи Української Католицької Церкви на чолі з Архиєпископом-Митрополитом Стефаном Суликом, видали були спеціяльне послання в цій справі. Робили старання чинники Світового Конґресу Вільних Українців, зокрема його президент Петро Саварин. Намагався бути посередником в цій справі головний предсідник Союзу Українців Католиків „Провидіння" о. шамбелян Стефан Чомко, після невдачі якого перебрав на себе посередництво Владика Василь Лостен. Намагалися переконати Л. Добрянського його колишні добрі приятелі, щоб він допоміг справі. І все це було намарно!

Лідери середовища Визвольного Фронту очікували, що кожна з тих 27 організацій, які не піддалися повному диктатові цього середовища, повернуть одна по одній у „лоно УККА", як, мовляв, одинокої репрезентації українців Америки. Надіялися вони зокрема на те, що т. зв. невтральні своєю пасивністю допоможуть їм перемогти публічну опінію. Для цього дехто навіть намагався проголошувати себе т. зв. „третьою силою". Більше того, надіялися вони, що створена 1-го жовтня 1983 року Українська Американська Координаційна Рада „зникне як роса на сонці", бо, мовляв, вона нездібна вести конструктивної діяльности.

Та тут вони грубо перерахувалися! Екзекутива УАК-Ради на чолі з д-ром Іваном Флисом, Іваном Олексином і д-ром Богданом Шебунчаком, розгортала систематично свою діяльність на внутрішньому й зовнішньому форумах, за що демократична більшість організованого українського громадянства Америки висловила їм признання на відбутій у днях від 18-го до 20-го жовтня 1985 року Конвенції УАКРади. Висловив їм признання також президент Петро Саварин у своєму привіті, а також офіційний представник СКВУ на Конвенції Леонід Філь.

Заходами Владики Лостена була створена спільна статутова комісія для опрацювання статуту нової всеоб'єднуючої централі українців Америки. Недавно опублікована заява А. Лозинського, Івана Телюка та Михайла Снігуровича, представників УККА у тій комісії, стверджує, що вони дискутують із представниками УАКРади й невтральними представниками над тим, як поправити статут УККА й не ведуть жадних переговорів відносно привернення повної єдности на нових основах. Це переконало навіть найбільших оптимістів, що у визвольнофронтівців таки немає най-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про справжню і телевізійну Едду Муссоліні

У цьому році з приводу 40-річчя закінчення Другої світової війни раз-у-раз появляються книжки, фільми, телевізійні програми, що згадують цей важкий для всіх період, а вже зокрема тих які до того були причасні.

Отож зовсім не диво, що в останньому часі можна було бачити аж два телевізійні фільми про диктатора Італії Муссоліні та дію фашизму.

Хоч обидва ці фільми не знайшли прихильної критики в американській пресі я, однак, з цікавістю приглядалася одному з них, що ішов на каналі Ен-Бі-Сі не лише тому, що головну ролю фашистського вождя грав відомий фільмовий актор Ф. Дж. Скатт, який так добре відтворив постать генерала Паттона, але хотілося побачити також як представляють його дочку Едду, з якою в мене пов'язані далекі спомини з дитинства.

Фільм, як це часто буває у американській телевізії, показався дуже слабим а передусім, як звичайно у випадках передавання історії перебільшеним і тенденційним. Чомусь видається, що автори фільмового сценарія мусіли багато додати до споминів сина Муссоліні, Вітторія, на підставі яких він був написаний.

Не меншим розчаруванням було зображення Едди та її молодечого конфлікту з батьком, який в реальному житті був і причиною, що мені довелося з дитячою цікавістю обсервувати Едду на протязі довгого часу її примусового „вигнання".

Було це у тридцятих роках, коли в наслідок поважної дитячої недуги, яка сьогодні вже майже не існує, батьки за порадою лікаря поїхали на місяць вересень зі мною у „тепле підсоння" до Італії та вибрали до того маленьку купелеву місцевість Річчіоне, яка межує з добре відомим для всіх українців із Другої світової війни Ріміні, де перебували в неволі вояки 1-ої Дивізії УНА.

Яке було наше здивування, коли в цій скромній, зовсім порожній в тому часі місцевості та ще і в тому самому готелі появилася дочка фашистського вождя. Для мене, цікавого на все дівчати, вона стала предметом постійної обсервації, тим більше коли батьки розповіли про романтичну причину її „заслання", про яку всі тихо говорили.

Ішлося про те, що батько не хотів погодитися на її любов з молодим італійцем жидівського походження і вирішив вислати її на довгий час із Риму, щоб вона передумала і забула свою романтичну пригоду. Але вигляд і поведінка Едди ніяк не вказували на те, щоб вона хотіла погодитися з волею батька. День і ніч вона була під строгою охороною фашистських агентів, перед готелем проходжувалися поліцисти (мене захоплювали їх великі капелюхи з перами), а за столом, де недалеко нас вона іла, сиділа завжди „опікунка", що навіть тримала під своєю опікою її підручну торбу з косметиками та виходила разом „вмивати руки" і було ще двох агентів у цивільному вбранні. Добре пригадую, що на обличчі Едди дуже рідко можна було побачити усміх, а уста її постійно були затиснені. Лише часом вона легко усміхалася до мене, як єдиної дитини в готелі, що безцеремонно в неї вдивлялися. Ні один крок, — проходи над морем чи плавба — не відбувалися без строгого нагляду і ми ні разу не бачили, щоб вона могла свобідно говорити з іншими гістьми італійцями. Це був дійсно строгий домашній арешт, який Едда сприймала з великим протестом. Проминув місяць і ми від'їхали, а вона залишилася і невідомо як довго ще прийшлось їй жити в опустілому та дощовому містечку.

Але картину молодої Едди зі затисненими строго устами я запам'ятала аж до сьогоднішнього дня і тому постать Едди на телевізійному екрані до неї ніяк не подібна. На ділі цей конфлікт Едди з батьком був куди поважніший як лише дитинна забаганка розпещеної донечки, що, у фільмовому сценарії, дуже скоро погодилася з долею та ще й відразу закохалася саме у політично зацікавленому графові Чіяно.

І це порівняння дійсности із фантазією, що її оглядали тисячі осіб приймаючи її як історичну правду, насунуло питання як часто доводиться нам оглядати чи читати події Другої світової війни в такому насвітленні, як це бажає подати автор, а не як це у своїх анналах закарбувала, на підставі правдивих фактів, історія.

О—КА

ЗІ СТРАТОЮ ДЛЯ СЕБЕ, тобто зменшення особистого престижу серед виборців, президент Франції Франсуа Міттеран погодився на відбуття короткої розмови з лідером польської комуністичної партії ген. Войцехом Ярузельским, хоч проти такої зустрічі протестували деякі члени кабінету, парляментаристи і французький нарід, вважаючи Ярузельского виконавцем волі кремлівських лідерів і ліквідатором вільної робітничої профспілки „Солідарність". В. Ярузельскі вступив до Парижу, повертаючись із зустрічі з лівійським диктатором полк. Муамарром Каддафі. На вулицях Парижу відбулись бурхливі демонстрації проти приїзду польського лідера і він був змушений входити до Елізейського палацу, резиденції президента Ф. Міттерана „задніми дверима". Взагалі Ярузельского приймали у Франції дуже холодно. Він правдоподібно не був бажаним гостем, бо в гостину до Міттерана він запросився сам.

СПОСТЕРІГАЧ ПАЛЕСТИНСЬКОЇ Визвольної Організації в Об'єднаних Націях, Фарук Каддомі, виступаючи на обіді Ліґи арабських держав, заявив, що немає абсолютно жадних доказів, що захоплювачі італійського пасажирського корабля „Ахіллє Лявро" є відповідальними за смерть американського громадянина Леона Клінґгоффера. „Можливо, що це його власна жінка зіпхнула його з борту корабля для того, щоб отримати високе відшкодування". Заява Каддомі викликала обурення в багатьох учасників. На бенкеті були також присутні генеральний секретар ОН Гавіє Перез де Куеяр і президент Генеральної асамблеї Хеймі де Пініс, але вони не бажали публічно займати становища до цієї заяви. Деякі арабські представники сказали, що заява є „імпульсивною реакцією" Каддомі на внесену скаргу до суду на відшкодування в сумі 1,5 більйона долярів вдовою Клінґгоффера проти ПВО.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА і Туреччина підписали договір виміни в'язнями. На підставі цього договору приблизно 50 турків, які перебувають у західньонімецьких в'язницях, будуть скоро передані турецьким властям, а Туреччина передасть німецькому урядові кількох німців, засуджених в Туреччині на протязі останніх п'ятьох років.

Роман Кухар

КНИГА ЗРАЗКОВОГО ДОКУМЕНТУВАННЯ

Валеріян Ревуцький. „Нескорені Березільці". Йосип Гірняк і Олімпія Добровольська. Мовний редактор Василь Сокіл, мистецьке оформлення Ореста Слупчинського, репродукції світлин Володимира Грицина. Показники імен осіб і творів, списки дат, постановок, роль, біографія літературних внесків Гірняка. Об'єднання Українських Письменників „Слово", Ню Йорк, 1985, ст. 201.

Перший рефлекс читача, що настроює його зразу в користь цієї вичерпної біографічної студії — це відчуття радости з незвичайної знахідки, з її багатством систематично впорядкованої інформації, що складається на повний, рельєфний образ відтвореного життя й діяльности видатних постатей українського театру, „невмирущих березільців", Йосипа Гірняка й Олімпії Добровольської. Тут вийнятково доводиться почати „скінця", а саме з показника імен у цій методично й цілісно блискучій праці. Імена з показника не лише становлять догідне загальне тло тієї доби й місць, де розгорталась акторська діяльність наших ювілятів благословенного віку (звершених 90 років життя), але й подають у кожному індивідуальному випадку потрібну довідку, що включає основні дати причетні до приведеного імени, чи це будуть корифеї українського театру — Михайло Старицький, Іван Тобілевич (Карпенко-Карий), Марко Кропивницький, Микола Садовський тощо, чи негативні постаті, московські підніжки й кати українського народу — Павло Постишев, Станіслав Косіор, або Всеволод Балицький. Того роду уважний і послідовний підхід автора праці „Нескорені Березільці" до свого студійного матеріялу рідко практикують наші біографи, хоч солідна, науково обоснована метода біографічної розвідки дуже допоміжна культурній читацькій публіці, а особливо дослідникам даного предмету студій.

Своєю монографією Валеріян Ревуцький увів нашу суспільність за лаштунки кипучої активности українського аванґардного театрального колективу „Березіль", вказуючи на ідеологічні й технічні принципи цього експериментального підсовєтського театру з доби „українізації" і ролю в ньому його ж духового батька, геніяльного Леся Курбаса, як і драматурга театру, Миколи Куліша, та інших провідних членів — співтворців новітнього театрального, взагалі культурного руху в Україні того періоду — подружжя Гірняків (Йосипа і Олімпії Добровольської), Амврозія Бучми, Маріяна Крушельницького, і т.д.

З уваги на недоступність потрібного дослідного матеріялу, зокрема щодо діяльности нашого подружжя акторів у підсовєтських джерелах, В. Ревуцький покористувався найдоцільнішими, теж першоджерельними, знадібками за даних умов — архівом акторів спільного запілля та переведеними в цілі публікації монографії опитними розмовами з протагоністами його праці — Гірняком і Добровольською.

Як вислід старанного, незвичайно уважного до деталів, довшого процесу роботи над усіми доступними причинками до його теми, віддав В. Ревуцький у руки нашої громади прозорий огляд творчого зростання до професійних вершин, мистців сцени Йосипа Гірняка й Олімпії Добровольської. Від виступів по аматорських гуртках, в „Українській Бесіді", у „Стрілецькому театрі" проклався довгий шлях сценічного вивершення Й. Гірняка, аж до його праці в театрі ім. Івана Франка, в „Березолі", де він об'єднав свої змагання з дружиною Добровольською, й на сцені Львівського Оперного Театру і поза межі батьківщини, на різних фронтах еміґраційної театральної діяльности.

Цінність книги збільшує її суто-документальна частина — головні зупинки авторського й режисерського побуту наших мистців сцени, списки їхніх роль і постановок, світлини драматичних сцен із різних вистав. Наприкінці теж приведено бібліографію писань Йосипа Гірняка на теми театру й театральних діячів, включно з його „Споминами", 1982 року, і відзначено звукозаписні платівки у виконанні О. Добровольської. У статтях і своїх „Споминах" зберіг Й. Гірняк для нас і майбутніх поколінь багатство цінного особистого досвіду й рідкісні причинки до історії українського театру за останнє півсторіччя його існування.

„Нескорені Березільці" В. Ревуцького є одним із тих видань, що їх не можна переочити, бо вони матимуть свій відпечаток на цілості нашого культурного процесу на еміґрації. Книжку в ціні 20 дол. можна замовляти в книгарні „Свободи".

Після...

(Закінчення зі стор. 2)

меншої доброї волі до привернення громадської єдности.

В днях від 18-го до 20-го жовтня ц.р. у Філядельфії, точно п'ять років після свавільного захоплення визвольнофронтівцями УККА та його півмільйонного майна, у Філядельфії відбулася імпозантна, багаточисельна й добре підготована Конвенція УАКРади. Вона стала доказом того, що українське громадянство всеціло звільнилося від духового рабства — не противитися злу — і в ім'я „великих слів" покірно зносити сваволю домородних тоталітаристів.

Перемога пошани до принципів свободи українського громадянства Америки знаходить найдалі ідучий відгомін українців у всіх інших країнах вільного світу, а зокрема серед тих нескорених, які з ризиком власного життя борються проти тоталітаризму та всякого поневолення на рідних землях.

Щасти, Боже, Українській Американській Координаційній Раді!

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Перед концертом Романа Шевчука

В неділю, 15-го грудня ц.р., в залі Народного Дому в Ірвінгтоні, Н. Дж., відбудеться дипломовий речиталь молодого піяніста Романа Шевчука.

Роман Шевчук

Р. Шевчук вже змалку виказував великі здібності до музики, тож спершу вчився в УМІ в Джерзі Сиґі, а від 1980 року в моїй клясі в Нюарку. За час його студій у мене Роман робив великі поступи з лекції на лекцію, розвивав легку техніку пальців, а теж акордову, та все більше вглиблювався в зміст вивчуваних творів. Мені було приємно працювати над розвитком його музичного таланту.

Скоро Роман одержав в УМІ оцінку „визначно", а в американських авдиціях діставав найвищі оцінки і був призначений до репрезентативних концертів в Камі Гол і Карнеґі Рісайтл Гол.

Він був вибраний до „Музичного Матіне" восени 1983 року, яке щорічно спонзорує 82-ий Відділ СУА в Ню Йорку, а в березні 1985 року виступав на святочному полуденку з нагоди 25-річчя Окружної Ради СУА в Нюарку, виконавши „Концертштік" Вебера і „Гуцульську Токкату" Кос Анатольського.

В червні 1984 року Роман склав іспит в Асоціяції учителів музики стейту Ню Джерзі, в категорії „Молоді артисти", з оцінкою 95, виконуючи програму цілого фортепіянового речиталю.

Для мене є великою радістю, що Роман восени 1984 року поступив на музичні студії в Ратґерс університеті в Ню Бранзвик і вчиться в клясі С. Ділворт - Леслі. Проте, Роман тримає тісний зв'язок з УМІ і своїми речиталями хоче одержати диплом УМІ.

Роман Шевчук — це наскрізь громадська індивідуальність, він часто служить своїй громаді як соліст або акомпаньятор. Він пластун, абсольвент школи українознавства, а під час літа все пильний працівник Українського Народного Союзу.

Рівночасно з його концертом відбудеться виставка молодих мистців, яку спонзорує 28-ий Відділ СУА. Будуть виставлені картини і графіка. Участь приймають: Григорій Гивель, Марійка Голіната, Рута Кисілевська, Дора Ольшанівська, Роксоляна Робак-Найдан, Марта Шраменко.

Ці молоді мистці мають за собою солідні студії та неабиякі осяги і нагороди. Тож тепер слово за українською громадою. Чи своєю численною присутністю підтримає сімох молодих індивідуальностей, які хочуть поділитися своїм мистецтвом з глядачами і слухачами, а ввесь дохід з імпрези призначили на розбудову Українського Музею в Ню Йорку.

Таїса Богданська

25-ліття журналу „Сучасність"

Чикаґо (Н. Н.)—На поселеннях немає багато т. зв. товстих журналів. А ось місячник „Сучасність" і „товстий", тобто солідний і тривалий, що дожив свого 25-ліття. В січні 1961 року появилось його перше число, що було злиттям попередніх газетних видань „Сучасної України" і „Української літературної газети" в Мюнхені. До грудня поточного року з'явилося 295 чисел, що становлять вже чималу бібліотечку для читача і передплатника.

Було зрозумілим, що шанувальники журналу виявили ініціятиву вшанувати 25-річний ювілей не тільки для самого відзначення, а також і з бажанням підвести підсумки журналу, оцінити його вплив на читачів, вказати на позитиви й неґативи. З цією метою середовище і прихильники Української Головної Визвольної Ради в Чикаґо. І лл., влаштували зустріч-дискусійний панель 17-го листопада, запросивши представників редакції, а також давши можливість висловитися читачам.

Зустріч відбулася у викладовій залі Українського Інституту Модерного Мистецтва у присутності майже 150 учасників з різних прошарків українського суспільства. Зустріч мала форму т. зв. панелю чи дискусійної лави, якою керував один із організаторів вечора, лікар Модест Ріпецький.

Виступали головний редактор, професор історії Тарас Гунчак, який перейняв редакцію перед роком і вже позначив напрям журналу в бік суспільної проблематики, хоч журнал далі залишається важливим форумом інтелектуальної думки та культурної творчости. Це видно було із виступу редактора літератури і поета Богдана Бойчука. Він з'ясував редакційну політику журналу, зокрема в ділянці літератури і мистецтва. Він заповів кілька спеціяльних чисел, наприклад, про австралійську літературу, як також про українську літературу в Австралії. А далі про творчість англомовних українських письменників в Канаді, чи спеціяльне число про літературу сучасної Бельгії.

Цікаво розповів про свою співпрацю і перші зустрічі із „Сучасністю" поет і професор літератури Богдан Рубчак. Він вдячний журналові і його редакторам за своє власне творче зростання. Рубчак почав свою співпрацю як поет вже не початківець, бо у віці 25 років. Сьогодні, з перспективи минулих років, коли він не лише містив свої прозові і поетичні твори, а згодом і літературознавчі статті, проф. Рубчак уважає, що на його заанґажування в українську літературу мала поважний вплив „Сучасність".

Говорив ще один член редакційної колеґії професор політичних наук Василь Маркусь. Він характеризував профіль журналу, як універсальний, політичний, але не партійний, відкритий для різних світоглядових і політичних орієнтацій. Назвав найрізнородніших авторів—від правих до лівих,—що співпрацювали з журналом. Маркусь сказав, що „Сучасність" поставила собі за мету бути „мостом" між українцями в діяспорі та на батьківщині, мостом серед самих українців, між українцями і їх сусідами чи національними меншостями України, а так само мостом поколінь. Журнал також пробивав „вікно" у світ для української проблематики, а зокрема західні й культурний світ наблизив він до українського читача.

В панелі виступали також читачі: Рута Галібей, постійний читач журналу від часу його появи, вказала на те, чим її збагатив журнал і як вона знаходила в ньому саме те, чого не було в інших виданнях. Павло Турула, сеньйор українського громадського життя міста Чикаґо прирівняв „Сучасність" до польського екзильного журналу „Культура" і підкреслив корисні і менш корисні різниці. Виступали ще проф. Степан Самбірський про деякі позитивні чи слабі сторінки на відтинку суспільної проблематики, і Орест Городиський, що підкреслив цінність мемуаристих статтей журналу, зокрема з новітньої української історії. Учитель Дмитро Грушецький дуже особисто виявив своє вдоволення із змісту журналу, як також із його редакційного рівня, зокрема чистоти мови.

Присутні ставили запитання панелістам, як також висловлювали коротко свої думки. З видавництва журналу „Сучасність" був присутнім молодий манаджер-продавець Олесь Черінь, що підготував виставку видань—журналів та книжок (видавництво випустило досі понад 160 назв), а також збирав передплату на журнал.

Ювілейний вечір „Сучасність" пройшов винятково успішно.

В. Маркусь

Розкопання землі під будову церкви в Норт Порті

Під час церемонії розкопання землі під новий храм Божий.

Слідом за Союзівкою, Ґантером і Глен Спеєм громада сеньйорів та туристів розпочала 20-го листопада ц.р. будову української католицької церкви Пречистої Діви Марії на соняшній Фльориді в Норт Порті. Досить поважне число вірних Норт Порту та цілющих вод т.зв. Ворм Мінерал Спрінґс і околиці, які в зимових місяцях заповняються поважним числом туристів, уже від довшого часу відчувало брак постійної організованої духової опіки.

Завдяки батьківській опіці Владики Роберта Москаля, який прийняв цю парафія під свою юрисдикцію, вівінував її досвідченим парохом о. д-ром Ізидором Нагаєвським та дав поштовх до будови Божого храму.

Біля сотні вірних і гостей, при співучасті мейора міста та репортерів двох місцевих часописів узяли участь у цій святочній церемонії, що відбулася під час шаліючого гураґану. Як би на приказ Божий наразі прояснилось небо, усміхнулось сонце, а в очах вірних засіяла надія, що за кілька місяців заспівають „Приймй, о, Люба Ненько, цей вірний наш серця дар" — Божий храм Її імени.

Кому дорога українська католицька церква, хай допоможе своєю пожертвою на адресу парафіяльного уряду: St. Mary's Ukrainian Catholic Church, 117 Alam Ave., North Port, Fla. 33596.

Василь Самофал

Менор...

(Закінчення зі стор. 1)

Передбачується розбудову бібліотеки у напрямі зміцнення колекцій книжок про українську культуру, мистецтво, історію тощо. З таких колекцій користатимуть особи, які роблять досліди над українською культурою, а ведення таких дослідів це одне із головних цілей СОУК. Відносно свого архіву, СОУК має у пляні створити окремі архівні збірки для кожної місцевости в Пенсильванії, де поселилися українські іміграти.

Існують також великі можливості розбудувати академічні програми з українґістики в коледжі. СОУК має допомогти у здійсненні наміру коледжу створити окрему програму славістично-українських студій. Така програма допоможе вишколити учителів для українських цілоденних шкіл та шкіл українознавства, а також учителів американських шкіл, які потребують вислухати курси з етнічних студій для осягнення учительського сертифікату. Вже цієї весни відбуватимуться курси-майстерні для вивчення різних родів народного мистецтва — вишивки, ткання, писанкарства, печення традиційних хлібів тощо.

Члени ради, вислухавши пляни СОУК, висловили задоволення, що СОУК все більше пожвавлює свою діяльність і ставить собі за ціль знайти дорогу до всіх українців. Висловлено поради відносно включення молодих українських професіоналістів у працю осередку, влаштування літніх курсів для молоді, використання студентів різних коледжів, які цікавляться етнічними студіями для праці СОУК, зміцнення зв'язків з американськими інституціями та включення СОУК у святкування Тисячоліття Хрищення України і 75-ліття праці сестер Василіянок у Америці.

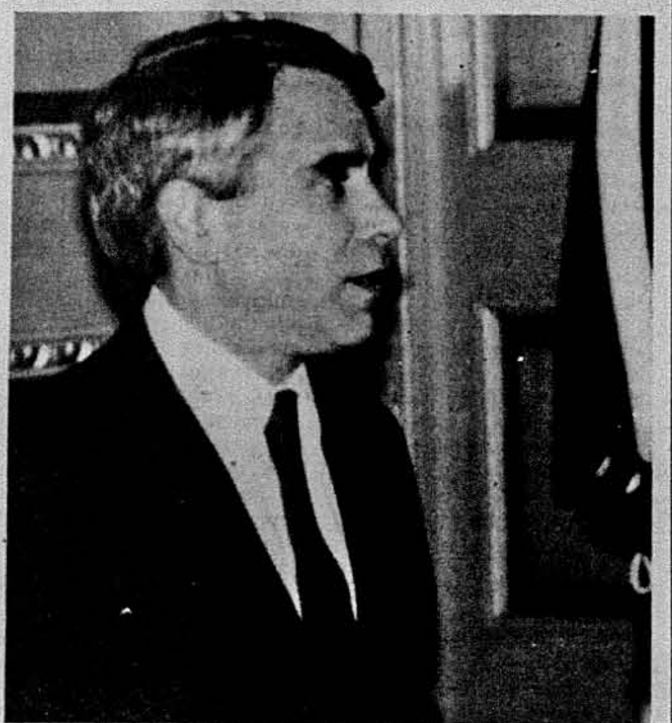
З МОСКВИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що Рада Міністрів, виконуючи дальші зарядження Політбюра по лінії нібито „уліпшення" сільського господарства і забезпечення населення товарами першої потреби, пересунула на нижчий пост ще одного функціонаря, а саме, міністра зернового вирощування Ґріґорія С. Солотухіна, який займав цей пост останніх п'ять років.

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

Доповідь виголошує проф. д-р О. Пріцак

Учасників на бенкеті вітає амбасадор Т. Найлс

цем був о. Атаназій Пекар, ЧСВВ, духовник Семінарії св. Йосафата у Вашінгтоні; на тему: „Початки монашого життя в Русі-Україні" в хронологічному порядку. Четвертим промовцем цього ранку був Юрій Гасцький з Гарвардського університету з доповіддю „Церковні братства й українське культурне відродження у XYI і XYII сторіччях".

Після обіду продовжувалась сесія о год. 2-ій. Господарем був Андрій Кравчук з унівеситету Сейнт Пол. Першим промовцем був Богдан Боцюрків, професор Карлтонського університету, який виступив на тему: „Ліквідація Української Католицької Церкви в Галичині в 1945-46 роках з перспективи 40 років". Він показався спеціялістом у цьому питанні. Другим промовцем був о. Єлисей Флоріді, єзуїт з Ню Йорку, що промовляв на тему: „Церква мучеників і Українське Тисячоріччя". Він яскраво оповів про всіх наших мучеників від початку по нинішній день. Третім промовцем був проф. Торонтонського університету о. Петро Біланюк. Темою його викладу було нове питання: „Пошук за релігійною ідентичністю серед східних слов'ян IX до XII сторіч".

Цього вечора о годині 7-ій відбувся величавий бенкет у конфедераційній залі парляменту, що була заповнена визначними гостями. Між приявними були два римо-католицькі Архиєпископи, Аврелій Плюрд з Оттави і Джеймс Гейс з Галіфаксу, віцепрезидент Канадської єпископської конференції, американський амбасадор Т. Найлс, Митрополит Максим, Єпископ Ізидор з Торонто, сенатор Павло Юзик, спікер парляменту Стів Папроцький, посол А. Кіндій, духовні отці католицьких і двох місцевих православних церков. Перший промовляв сен. Юзик, потім спікер Папроцький, а відтак обидва Владики та римо-католицькі Архиєпископи. Господарем бенкету була д-р Юлія Войчишин.

Головним гостем-промовцем цього вечора був о. Майкл Бурдо, англіканський священик і міжнародний директор з Кестон коледжу в Англії. Він промовляв на тему: „Україна і світ — з християнської точки бачення". Він своєю промовою, навіяною любов'ю до Українських Церков й народу, здобув гучні й часті оплески. Це була кульмінаційна точка цього вечора.

Прочитано також привіти від Папи Івана Павла II, прем'єра Канади Браєна Малруні і провідника опозиції Тирнера.

Останнім днем симпозіюму була субота, 9-го листопада. Господарем ранньої сесії була Ірена Макарик, професор Оттавського університету. Було сім викладачів-промовців. Першим був Радослав Жук, проф. МекҐілл університету в Монтреалі. Він говорив про „Деякі геометричні характеристики в українській церковній архітектурі". Свій цікавий виклад він ілюстрував світлинами церков. Наступним промовцем була Вікторія Варварів з Вашінгтону. Її тема: „Перед християнські впливи на сучасне українське народне мистецтво". Вона звернула найбільше увагу на писанки і крашанки. Третім промовцем цього ранку був Кирило Митрович з Парижу, професор Українського Вільного Університету в Мюнхені, який промовляв французькою мовою про: „Святого Володимира і його хрищення України" для франкомовної публіки.

Рівночасно в тому самому часі, в іншій залі промовляв Павло Федвик, професор Понтифікального інституту середньовічних студій Торонтонського університету на тему: „Отці Церкви в ранній славістичній літературі". Ця доповідь була справді чимсь новим для слухачів.

Після обідньої перерви продовжувалась наукова сесія. Господарем був о. Роман Даниляк, канцлер торонтонської Епархії. П'ятим промовцем цього пополудня був о. Олександер Баран, професор Манітобського університету у Вінніпегу. Тема його доповіді: „Проєкт Українського Патріярхату Папи Григорія XYI". Прелеґент навів у хронологічному порядку всі спроби для створення українського патріярхату найвищих державних і церковних властей.

Шостим промовцем був о. Ігор Мончак з Монтреалю, професор університету Сейнт Пол в Оттаві. Він говорив про „Київську Церкву під час соборів у Фльоренції і Бересті". Останньою і дуже цікавою доповіддю була доповідь о. Френсиса Моррісі, облята, професора університету Сейн Пол на тему: „Відносини поміж латинськими та українськими Церквами в Канаді". Прелеґент докладно подав ці відносини від перших початків українського поселення аж до нинішніх днів з усіма подробицями та розпорядженнями латинської ієрархії і Ватикану. Це дуже цікава документальна праця, яку повинні б собі засвоїти українці Канади.

Між учасниками симпозіюму можна було бачити таких французьких єпископів як Южіна Лярока і Жіля Беліля.

На кінець промовив у трьох мовах Митрополит Германюк. Він подякував усім учасникам і працівникам за так успішний симпозіюм, який на довший час залишиться у пам'яті учасників і науковому світі про Тисячоліття Християнства в Русі-Україні. Митрополит спеціяльно подякував о. Й. Андріїшинові за його велику працю в організуванні і переведенні цього успішного симпозіюму в Оттаві.

Чикаґо в пошані О. Ольжича

Заходом організацій ОДБУ та Золотого Хреста наша громада гідно вшанувала Олега Ольжича 2-го листопада в соборі свв. Володимира і Ольги.

Панахиду правили чотири священики на чолі з парохом собору о. митратом Бутринським та о. Андрієм Шагалою, ЧСВВ, з катедри св. Миколая, який минулого місяця обходив 25-ліття священства. В соборі промовляв о. Бутринський, який відтак разом з учасниками імпрези взяв участь у Вечорі Ольжича в залі собору.

Олег Ольжич, син поета і письменника Олеся, був найкращим уосібленням українського націоналіста. Теодор Курпіта, український модерний поет, так коротко схарактерував Ольжича: „Він поет і воїн-герой, що зве нас змагатись на ріні— за вежі; він другий командир хоробрий і перший боєць". Програма була імпозантна, коротка, без зайвого накопичення привітів. Бо найкращим привітом була сама присутність двох сотень людей у соборі і його залі.

У мистецькій програмі меццо-сопрано Христина Липецька примадонна з Дітройту, яку я чув на Союзівці і в Чикаґо, ще краща, сильніша опанована артистка, яка в сімох піснях потрапила піднести атмосферу концерту до оперної насолоди. Шкода, що забули піднести співачці квіти,—купили і залишили в крилосі.

Надія Савин—мила, добра і скромна акомпаньяторка—знаменито віддавала музичні твори композиторів Гнатишина, Лисенка, Стеценка, Фоменка, Радзієвського і Майбороди.

В Чикаґо підростає і що року краще і змістовно творить поеми Олександра Мудра, секретарка 12-го Відділу УЗХ. Вона виголосила власну композицію п. н. „В його неповторній поезії".

Вибрані поезії Олега Ольжича плили з уст пари декляматорів Раїси і Андрія Карасейчуків і знаменито доповнювали програму, бо без деклямацій концерт був би не повний.

А доповідь д-ра Степана Рососхи з Торонто? Він з ранньої молодости захопився українством карпатських русинів. Вихованець гімназії в Береговї, де директором був проф. Алиськевич (і мій директор гімназії у Перемишлі) за короткий час став речником української молоді на південь від Карпат, а відтак і на північ, бо його видавництво славилося газетами „Пробоєм" і „Наступ". Його не могли знищити ні комуністи, ні нацисти, як та дошка у воді— не раз потопав, але виринав і в боротьбі за самостійну не лише Карпатську, але велику соборну Україну, дійшов до відповідального посту заступника голови сойму Карпатської України. Його подорожі мотоциклем по горах і верхах Підкарпатської Руси (за Чехо-Словаччини) переродили Русь в Україну.

Степан Росоха знав і був близьким до Олега Ольжича, новітнього революціонера ОУН. У своїй доповіді, змістовній і цікавій, він передав нам, тим, що не знають, і тим, що призабули генезу повстання таких велетнів тодішньої революційної молоді України. Він не лише політик, організатор, редактор, але теж видавець. Він реєструє нашу науку, політику і діяльність. Без літописця Нестора не було б чим похвалитися.

Без Степана Росохи, що діяв у Другій світовій війні як молодий Нестор і тепер в Канаді як „старшого" вже Нестора, але ще з буйною чуприною, не було б так добре опрацьованої карпато-української літератури. Степан Росоха якось дає собі раду з газетою „Вільне Слово", якось клеїть кінці, бо вільна, несоюзова преса все мала фінансові труднощі.

Голова 2-го відділу ОДВУ проводив програмою, представляв учасників і давав пояснення. Така праця, а ще й до того організатора імпрези, є незавидна, але він здав іспит з неї! Чи я перехвалив імпрезу? Не у моїй вдачі хвалити, ні критикувати, лише писати так, як було і минуло!

Степан Куропась

ПОПРАВКИ І ДОПОВНЕННЯ

У статті Дарії Кузик п. з. „А. Рудницький: незатерте місце в історії музики" („Свобода", ч. 229, з 30-го листопада ц.р.) слід внести такі поправки: „Він реагував своїми статтями на всі важливі прояви українського музичного життя"; „робить закид А. Рудницькому за те, що він не визнав відомої теорії про спільний корінь трьох східнослов'янських народів..."; „Дня 2-го грудня 1933 року перед спільним виїздом до країн Середньої Европи в залі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка відбувся концерт Марії Сокіл в супроводі А. Рудницького", „Від 1954 року був диригентом мішаного хору „Кобзар", а згодом мистецьким керівником та диригентом Союзу Українських Хорів Америки"; та бракує знаків наведення у реченні: „він робив відповідальним совєтським колам конкретні закиди..." У новинці про появу друком деяких творів А. Рудницького (у цьому самому числі „Свободи") слід додати, що виданням займався теж Видавничий Комітет ім. А. Рудницького, а серед творів слід додати „Дівертіменто" і чотири концертові етюди. Книжку можна набути в книгарні „Свободи", в крамниці „Сурма" в Ню Йорку і в НТШ. — Ред.

Вшанували Листопадовий Чин

Український Конгресовий Комітет Америки, Відділ в Джерзі Сиґі, відзначив річницю Листопадового Зриву. В неділю, 17-го листопада, о 3-ій год. по полудні зійшлася місцева громада до Українського Народного Дому, щоб своєю присутністю відсвяткувати цю велику подію української історії.

Програму започатковано американським гимном, що його відіграла Герта Гірняк з Літературно-Вокального Товариства „Дзвін". Вступне слово виголосив голова місцевого Відділу УККА Зенон Галькович. Він привітав присутніх а між ними учасника Визвольних Змагань Володимира Карого.

Святочне слово виголосив проф. Володимир Стойко. В своєму слові він підкреслив перебіг історичних змагань українського народу з періоду 1917-20 років аж до змагань УПА, включно з теперішнім рухом спротиву в Україні.

Відтак виступив малий пластун Тарас Ференцевич. Він дуже гарно та чистою мовою виголосв вірш Лесі Храпливої „Листопадова казка". Наступними виступили старші юначки СУМ — Аня Галущак, Катя Бойд Леся Біла, Христя Колодій, Джіна Калабрія, Дана Колодій, Таня Чухта та Ліля Біла із спільною рецитацією „Молитва за героїв".

Дальшу програму свята заповнили члени Літературно-Вокального Товариства „Дзвін" а саме Тамара Лихолай, Ефрозина Мартинець, Анна Плескун, та Розалія Ґавур. В нашій громаді вони виступили з репертуаром „В листопадові дні", який був пов'язаний піснями, рецитаціями, грою на бандурі, а до цього приграпала на фортепіяні Ґерта Гірняк. Не можна забути Ярослава Ґавура, продуцента української радіопрограми в порт Джервіч, Н.Й., бо і він збагачував програму рецитуючи своїм дзвінким голосом на тлі пісні та фортепіяно.

Святочну програму закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

В.Д.